

Sygnatura akt VIII GC 55/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Leon Miroszewski

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Emilia Marchewka

po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2017 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółka

z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w Ł.

przeciwko A. B., G. K. i M. C.

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanych kwoty 5.451,00 (pięć tysięcy czterysta pięćdziesiąt jeden) złotych tytułem kosztów procesu.

Sygnatura akt VIII GC 55/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 listopada 2016 roku (data nadania) powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Ł. wniosła o zasądzenie od pozwanych A. B., G. K. i M. C. solidarnie kwoty 96.274,31 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 25 października 2016 roku oraz zasądzenie zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu stwierdziła, że pozwani, jako członkowie zarządu spółki Biuro (...) sp. z o.o., w czasie powstania jej zobowiązania wobec powódki, stwierdzonego wyrokiem Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 19 czerwca 2015 roku, sygnatura akt XI GC 377/14, odpowiadają za te zobowiązanie na podstawie art. 299 § 1 k.s.h., jako członkowie zarządu tej spółki w czasie powstania zobowiązania, wobec bezskuteczności egzekucji przeciwko spółce. Wskazała, że na dochodzoną należność składają się: kwota 58.212,06 złotych tytułem należności głównej, kwota skapitalizowanych odsetek w łącznej wysokości 35.364,22 złotych, liczonych do dnia 30 września 2016 roku. kwota zasądzonych i niespłaconych kosztów postępowania w wysokości 2.681,78 złotych oraz kwota 16,25 złotych tytułem kosztów postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko spółce.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym pozwani wniesli o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki zwrotu kosztów procesu. Podnieśli, że nie zaistniał stan bezskuteczności egzekucji przeciwko spółce Biuro (...) sp. z o.o., bowiem komornik sądowy przy Sądzie Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie A. O. prowadzi skuteczne egzekucje przeciwko tej spółce dokonując regularnie podziału środków uzyskanych w toku egzekucji, czego przykładem jest to, że w lutym 2016 roku dokonał podziału pomiędzy wierzycieli kwoty 386.083 złotych, we wrześniu 2016 kwoty 26.356,44 złotych, a w grudniu 2016 kwoty 2.750 złotych. Zwrócili też uwagę na

prowadzenie działalności gospodarczej przez wymienioną spółkę i wystawianie z tego tytułu faktur, co oznacza, że przysługują jej wierzytelności, które mogą być przedmiotem zajęcia. Pozwani wymienili wierzytelności z tytułu kaucji gwarancyjnych oraz wierzytelności dochodzone przed sądem. Dodatkowo, podczas rozprawy w dniu 13 czerwca 2017 roku pozwani powołali się na fakturę wystawioną przez dłużną spółkę w dniu 8 czerwca 2017 roku, pismo jednego z kontrahentów w sprawie zwrotu zabezpieczenia w kwocie 82.866,90 złotych po dniu 16 września 2017 roku oraz wyciąg bankowy wskazujący na posiadanie środków przez wymienioną spółkę.

Stan faktyczny ze wskazaniem dowodów:

Wyrokiem z dnia 18 czerwca 2015 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie zasądził od spółki Biuro (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. na rzecz powódki kwotę 58.212,06 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 8 maja 2011 roku do dnia zapłaty, oraz kwotę 4.365 złotych tytułem kosztów procesu.

Po wszczęciu egzekucji z tego wyroku komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie postanowieniem z dnia 22 września 2016 roku umorzył postępowanie egzekucyjne wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji, ustalił koszty postępowania egzekucyjnego w wysokości 419,46 złotych, którymi obciążył dłużnika i orzekł o obowiązku zwrotu wierzycielowi kwoty 16,25 złotych. W uzasadnieniu postanowienia stwierdził, że dłużna spółka nie prowadzi działalności pod adresem wskazanym przez wierzyciela, czynności egzekucyjne w miejscu prowadzenia działalności okazały się bezskuteczne, prowadzonych jest aktualnie przez Komornika 26 postępowań egzekucyjnych, spółce (...) nie przysługują już wierzytelności od (...) Narodowego w S., ani od (...) sp. z o.o., a komornik nie ustalił innych wierzytelności; na rachunku bankowym (...) brak jest środków pieniężnych, rachunek w (...) Banku (...) S.A. został zamknięty, zajęcia rachunku bankowego w (...) Banku S.A. okazało się bezskuteczne, gdyż bank ten nie prowadzi rachunków bankowych na rzecz dłużnej spółki. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie postanowieniem z dnia 18 stycznia 2017 roku w sprawie VI Co 1734/16 oddalił skargę spółki (...) na to postanowienie.

Dowody: - wyrok SR Szczecin Centrum w S. z 18 01 2015, w sprawie

XI GC 377/14 (k. 22);

- postanowienie z dnia 22 września 2016, Km 3042/15 (k. 23);

- postanowienia SR Szczecin-Centrum w S. z 18 01 2017,

VI Co 1734/16 (k. 131) .

Powódka pismem z dnia 17 października 2016 roku wezwała pozwanych do zapłaty kwoty 58.212,06 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 5 maja 2011 roku, stwierdzonej wyrokiem SR Szczecin-Centrum w S. z dnia 18 czerwca 2015 roku, sygnatura akt XI GC 377/14, zasądzonej od spółki Biuro (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. na rzecz powódki, kwoty 2.681,78 złotych tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów postępowania, kwoty 16,25 złotych tytułem kosztów postępowania egzekucyjnego.

Dowód: - wezwanie z dnia 17 10 2016 z dowodem nadania (k. 24-25).

Pozwani byli członkami zarządu spółki Biuro (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. (dalej jako „spółka (...)\") w czasie istnienia zobowiązania, stwierdzonego wskazanym wyżej tytułem egzekucyjnym.

Niesporne.

W innych postępowaniach egzekucyjnych przeciwko wymienionej spółce, z wniosku innych wierzycieli, następowaly podziały uzyskanych środków z egzekucji: 26.356,44 złotych objętej planem podziału z dnia 30 września 2016 roku, 2.004,04 złotych objętej planem podziału z dnia 14 grudnia 2016 roku, 750 złotych objętej planem z dnia 22 grudnia 2016 roku.

Umową z dnia 19 grudnia 2016 roku spółka (...) zobowiązała się wykonać opracowanie założeń projektowych oraz weryfikacja rozwiązań i projektów dla zabezpieczenia oraz modernizacji składowisk odpadów, za wynagrodzenie w wysokości 9.840 złotych brutto. Spółka (...) wystawiła w związku z tą umową faktury na kwoty 2.829,30 złotych oraz 2.460 złotych.

Spółka (...) wystawiła (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. fakturę w dniu 3 stycznia 2017 roku na kwotę 2.829 złotych brutto z terminem płatności do dnia 2 lutego 2017 roku. Dłużnik oświadczył, że fakturę tą przyjmuje do realizacji za wykonanie opracowania specyfikacji wyposażenia ruchomego z zakresu działalności kulturalnej w ramach wykonania dokumentacji projektowo-kosztorysowej dotyczącej przebudowy i adaptacji pomieszczeń byłego budynku Urzędu Miasta na cele kulturalno-edukacyjne, przy czym kwotę tą przekaze komornikowi, który zajął wierzycelności spółki (...).

Pismem z dnia 27 stycznia 2017 roku (...) (...) w S. powiadomiła spółkę (...), że zatrzymana część wynagrodzenia tej spółki, jako wykonawcy, tytułem zabezpieczenia należytego wykonania w kwocie 12.000 złotych, pozostanie w dyspozycji zamawiającego do dnia 30 listopada 2017 roku. Nadto stwierdzono w tym piśmie, że do dnia jego sporządzenia nie zaistniały żadne zdarzenia, z tytułu których zamawiający miałby jakiegokolwiek roszczenia względem wykonawcy, uprawniające do skorzystania z zabezpieczenia.

Spółka (...) zawarła z w dniu 24 stycznia 2017 roku (...) sp. z o.o. umowę na wykonanie dokumentacji projektowej dla zadania inwestycyjnego Modernizacji portu rybackiego w M., za wynagrodzenie w wysokości 670.000 złotych netto. Do tego kontrahenta spółka (...) zwróciła się pismem z dnia 10 stycznia 2017 roku o zwrot 50% zatrzymanej kaucji na podstawie umowy z dnia 24 stycznia 2012 roku nr (...) (...) (...)

Spółka (...) wystawiła Miastu K. fakturę w dniu 8 czerwca 2017 roku na kwotę 25.000 brutto za opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu poligonów powojkowych w tym mieście, z terminem zapłaty 30 dni.

Urząd Miasta w K. (Wydział Inwestycji) pismem z dnia 8 lutego 2017 roku oświadczył, że spółka (...) dokonała wpłaty zabezpieczenia należytego wykonania umowy oraz usunięcia wad i usterek w ramach zadania: „Przebudowa układu drogowego, placów publicznych, torowiska tramwajowego oraz infrastruktury technicznej w strefie R.(...)” w ramach zadania inwestycyjnego „Przebudowa strefy śródmiejskiej miasta K.”. Stwierdził, że pozostała do zwrotu kwota zabezpieczenia wynosi 82.886,90 złotych z terminem ważności do dnia 16 września 2017 roku, jeżeli nie zaistnieją przesłanki do zatrzymania tego zabezpieczenia.

Spółka (...) posiadała na swoim rachunku bankowym w (...) S.A., na dzień 31 maja 2017 roku, kwotę 24.699,14 złotych.

Dowody: - plany podziału (k. 49-62, 151-152);

- umowa z dnia 19 12 2016 wraz z fakturą nr (...) (k. 63-65);

- pismo (...) sp. z o.o. do spółki (...) wraz z fakturą nr (...)

(k. 66-67);

- pismo (...) Narodowego w S. z 27 01 2017 (k. 68)

- umowa spółki (...) z (...) sp. z o.o.

z dnia 24 01 2016 (k. 80-96);

- pismo spółki (...) do (...) sp. z o.o. z 10 01 2017 roku (k. 116).

- pismo Urzędu Miasta w K. z dnia 8 lutego 2017 (k. 159,

- faktura z dnia 8 czerwca 2017 (k. 158),

- wyciąg z rachunku (...) spółki (...) na dzień 31 maja 2017

(k. 160).

Ocena dowodów:

Przedstawiony wyżej stan faktyczny został ustalony w oparciu o przedłożone przez strony dowody z dokumentów. Ich treści strony wzajemnie nie kwestionowały, natomiast przedstawiały na ich podstawie inne wnioski prawne, co będzie poddane ocenie niżej. Niżej też przedstawiona zostanie ocena konsekwencji prawnych wynikających z konfrontacji pomiędzy dokumentem urzędowym, jakim jest przedstawione przez powódkę postanowienie o bezskuteczności egzekucji przeciwko spółce (...), a dokumentami pozwanych, wskazującymi na istnienie w tej spółce majątku, z którego powódka mogłaby uzyskać zaspokojenie.

Trzeba zaznaczyć, że nie sposób było przypisać mocy dowodowej złożonej przez pozwanych umowie spółki (...) z (...) Budowlaną (...) na wykonanie dokumentacji wykonawczej za wynagrodzenie w wysokości 700.000 złotych netto (k. 69-79), z uwagi na brak danych co do daty tej umowy oraz niedołączenie załącznika określającego harmonogram płatności, a przez to z uwagi na niewystarczające dane co do ustalenia, czy umówione wynagrodzenie nadal należy się spółce (...), czy też zostało wypłacone. Także bez znaczenia dla istotnych w sprawie ustaleń okazała się umowa o wykonanie prac projektowych i pełnienie nadzoru autorskiego z dnia 1 października 2013 roku zawarta przez spółkę (...) z (...) sp. z o.o., bowiem nie wiążą się z nią żadne dokumenty rozliczeniowe pomiędzy stronami tej umowy, z których wynikałoby wymagalne zobowiązanie (...) sp. z o.o. w stosunku do spółki (...). O istnieniu takiego zobowiązania nie może świadczyć oświadczenie pozwanego M. C. w sprawie jego wysokości, bowiem choć jest jednocześnie poświadczaniem sygnowanym pieczęcią spółki (...), stanowi wyłącznie jednostronną ocenę co do rozliczeń z (...) sp. z o.o. To samo dotyczy innych oświadczeń podpisanych przez któregokolwiek z pozwanych. Nie można na ich podstawie stwierdzić, że dane o wysokości wierzytelności wskazanych w tych oświadczeniach, oraz o sprawach sądowych prowadzonych z powództw spółki (...), faktycznie świadczą o rzeczywistych wierzytelnościach tej spółki.

Nie zachodziła w niniejszej sprawie potrzeba przeprowadzenia dowodów ze źródeł osobowych.

Ocena prawna

Powódka wywodziła swoje roszczenie z przepisu art. 299 § 1 k.s.h., zgodnie z którym jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania.

Przesłankami odpowiedzialności członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest istnienie, w czasie kiedy dana osoba była członkiem zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, określonego zobowiązania tej spółki, stwierdzonego tytułem egzekucyjnym oraz bezskuteczność egzekucji tego zobowiązania.

Jak już wskazano, nie było sporu pomiędzy stronami, że pozwani pełnili, bądź pełnią nadal funkcje członków zarządu spółki (...), przeciwko której powódka uzyskała tytuł wykonawczy określający wysokość zobowiązania tej spółki, którego dotyczy złożony w niniejszej sprawie pozew.

Pozwani w celu uwolnienia się od odpowiedzialności podnieśli wyłącznie zarzut braku wykazania bezskuteczności egzekucji. Przystępując do oceny tego zarzutu należy najpierw nawiązać do charakteru prawnego odpowiedzialności członków zarządu. Za ugruntowane w obecnym orzecznictwie Sądu Najwyższego (choć sporne w doktrynie) i przyjęte przez tutejszy Sąd w składzie rozpoznającym sprawę, należy uznać stanowisko, że odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie powołanego przepisu ma charakter odszkodowawczy (zob. przede wszystkim: uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2008, III CZP 72/08, OSNC 2009, nr 2, poz. 20). Jest to także odpowiedzialność następcza, a nie równoległa, w stosunku do odpowiedzialności spółki, a

więc występująca dopiero wówczas, gdy nie jest możliwa egzekucja przeciwko spółce. Konsekwencją powyższego jest to, że członkowie zarządu, zobowiązani na podstawie art. 299 § 1 k.s.h., świadczą za własny dług, powstały przez to, że doprowadzili do obniżenia potencjału majątkowego spółki, w której pełnili lub pełnią funkcje członków zarządu, poprzez niezłożenie w odpowiednim czasie wniosku o ogłoszenie jej upadłości.

Wykazanie przewidzianej w art. 299 § 1 k.s.h. przesłanki bezskuteczności egzekucji przeciwko spółce z ograniczoną odpowiedzialnością należy do wierzyciela, a więc powoda występującego o zasądzenie na podstawie powołanego przepisu, może natomiast nastąpić na podstawie każdego dowodu, z którego wynika, że spółka nie ma majątku pozwalającego na zaspokojenie wierzyciela pozywającego członków zarządu. Dowodem tym w szczególności może być postanowienie organu egzekucyjnego o umorzeniu egzekucji z powodu jej bezskuteczności. Postanowienie takie jest dokumentem urzędowym, a więc takim, który stanowi dowód tego, co zostało w nim urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.). Domniemanie to może być obalone, natomiast to strona, która zaprzecza prawdziwości dokumentu urzędowego, albo twierdzi, że zawarte w nim oświadczenia organu, od którego dokument ten pochodzi, są niezgodne z prawdą, powinna okoliczności te udowodnić (art. 252 k.p.c.). Tym samym przedstawienie tego dowodu nie pozbawia członków zarządu możliwości wykazania, że w rzeczywistości dłużna spółka posiada majątek wystarczający na zaspokojenie roszczeń wierzyciela.

W niniejszej sprawie decydujące było zresztą nie to, co pozwani oświadczyli na okoliczność nieprawdziwości stwierdzenia zawartego w postanowieniu o bezskuteczności egzekucji z dnia 22 września 2016 roku, lecz to co twierdzili i wykazali na okoliczność majątku spółki (...), a więc zobowiązanej na podstawie przedstawionego w pozwie tytułu wykonawczego, po wydaniu powołanego postanowienia. Chodzi wszak nie tylko o to, jaka była możliwość prowadzenia egzekucji przeciwko tej w spółce na dzień wydania powołanego postanowienia, lecz także, a właściwie przede wszystkim, o to, czy ta bezskuteczność była definitywna, a więc czy po tej dacie możliwość prowadzenia egzekucji została zachowana, bądź odnowiona.

Bezskuteczność egzekucji rozumiana powinna być jako niemożność uzyskania zaspokojenia z majątku spółki, a więc odpowiedzialność członków zarządu przewidziana w art. 299 k.s.h. powstaje i istnieje tylko wówczas, kiedy trwa stan bezskuteczności egzekucji z majątku spółki. Roszczenie z art. 299 § 1 k.s.h. należy traktować jako ostateczne zabezpieczenie roszczeń wierzycieli przeciwko spółce. Jeśli więc po stwierdzeniu bezskuteczności egzekucji okaże się, że wierzyciel może jednak uzyskać zaspokojenie od spółki, to brak jest podstaw do przyjęcia, że zachowuje on prawo do żądania zaspokojenia z majątku członków zarządu spółki.

Przewidziana w art. 299 § 1 k.s.h. przesłanka odpowiedzialności członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za zobowiązania spółki w postaci bezskuteczności egzekucji przeciwko spółce oznacza bezskuteczność egzekucji z całego majątku spółki. Jest oczywiste, że jeżeli spółka posiada majątek, poza tym, do którego sięgnięto, z którego może być zaspokojone roszczenie wierzyciela, to nie zachodzi potrzeba subsydiarnego zaspokajania się wierzyciela z majątku członka jej zarządu. W takim wypadku art. 299 § 1 k.s.h. nie przyznaje wierzycielowi legitymacji do wytoczenia powództwa przeciwko członkowi zarządu spółki (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2008 roku i powołane tam orzeczenia, III CSK 12/08).

Powyższe ma znaczenie także w kontekście normy art. 316 k.p.c., zgodnie z którą sąd wydaje wyrok biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy.

Z przedstawionych wyżej ustaleń faktycznych wynika, że skuteczne prowadzenie egzekucji było możliwe przeciwko spółce (...) już po wydaniu wskazanego wyżej postanowienia Komornika z dnia 22 września 2016 roku. Świadczą o tym plany podziałów uzyskanych środków z egzekucji, z dnia 30 września 2016 roku, 14 grudnia 2016 roku i 22 grudnia 2016 roku. Pozwani wykazali także (co jest ważniejsze w niniejszej sprawie), że spółka (...) dysponuje majątkiem, który również obecnie może być przeznaczony na zaspokojenie jej zobowiązań, w tym wobec powódki, także w drodze egzekucji, a nadto że zachodzi perspektywa zwiększenia tego majątku w przyszłości. Świadczy o tym posiadanie środków na rachunku bankowym tej spółki, istnienie wierzytelności o zwrot kaucji zabezpieczającej w stosunku do

(...) Narodowego w S. oraz w stosunku do Miasta K., a także wierzytelności w stosunku do Miasta K. na podstawie faktury z dnia 8 czerwca 2017 roku.

Powyższe samo w sobie świadczy o możliwości uzyskania zaspokojenia przez powódkę, a tym samym braku podstawy do dochodzenia odpowiedzialności wobec członków zarządu spółki (...) na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. Tylko ubocznie warto dodać, że powódka nie zaprzeczyła, że spółka ta dochodzi także innych roszczeń, niż objęte wskazanym wyżej majątkiem, co także nie wyklucza skierowania egzekucji również na te, w większości hipotetyczne obecnie, zobowiązania.

Uzyskanie w powyższych okolicznościach zasądzenia przez powódkę w niniejszej sprawie sprzeciwiałoby się ratio legis normy art. 299 § 1 k.s.h. Wobec powyższych racji należało oddalić powództwo jako bezzasadne.

Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu rozstrzygnięcie o kosztach procesu oparto na treści art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i przy zastosowaniu § 2 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 20015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie. Uwzględniono wynagrodzenie adwokackie zgodnie z powołaną regulacją oraz koszt opłat skarbowych od pełnomocnictw udzielonych adwokatowi przez każdego z pozwanych.